

Hundar som springer bort

Dagligen läser vi om hundar som springer bort, antingen det sker i samband med jakt eller därför att hundarna helt enkelt bara avviker. Det finns inte mycket vetenskaplig information kring detta problem men jag ska försöka kommentera några aspekter på detta grundat på min egen erfarenhet. Som jag ser det kan problemet delas upp i två delar. Dels det faktum att hundarna avviker, dels att de inte återvänder till föraren eller till hemmet.

Varför avviker hundarna från hemmet?

Här finns det inte en utan flera orsaker. Ofta är det något som lockar hunden till att söka sig hemifrån eller allt för långt från ägaren. När hanhundar avviker från hemmet är det ofta en löptik i grannskapet som lockar. Och tiken som lockar kan befinna sig flera kilometer bort. Hur märkligt det än låter vill jag mena att detta är lite av ett dressyrproblem. Våldresserade hanhundar sätter inte sin egen könsdrift i första rummet utan tenderar att delegera det privilegiet till ägaren! Förmodligen är det en kvarleva sedan vargtiden, man delegerar parningsrätten till flockledaren. Våldresserade hanhundar är av samma orsak ofta parningsovilliga när föraren är närvarande.

En annan orsak till att hundar avviker från hemmet kan vara att de får viltkontakt. Färska rådjursspår eller en hare som under kvällen befinner sig i trädgården. Jakten kan sen ta hunden långt från hemmet som i sin tur leder till problem att hitta tillbaka. Jag upplever nog att det problemet är mindre om hunden försvinner från hemmet eftersom den har bra lokalkännedom där och lätt hittar hem. Försvinner den däremot från en plats där den inte är hemmastadd är risken större att den blir desorienterad och inte klarar att leta sig tillbaka. En tredje orsak till att hundar avviker är helt enkelt nyfikenhet, de vill helt enkelt ut och utforska närområdet. Det är ofta hundar med en speciell personlighet, de är självständiga, orädda och nyfikna.

Hundar som försvinner i samband med jakt

Slutligen har vi det vanligaste fallet, jakthundar som kommer bort i samband med jakt. Jakten tar hunden allt längre bort och sen saknas förmågan att hitta tillbaka till föraren. Här hittar vi framför allt drivande och ställande hundar som arbetar mer självständigt.

Förmågan att söka sig hem eller tillbaka

Hundar har en enastående förmåga att snabbt lära sig en terräng. Jag vill mot den bakgrunden hävda att de aldrig blir vilse i ett område där de tidigare vistats.

Hundar orienterar sig med hjälp av luktsinnet men också via något som kan liknas vid en inbyggd kompass. I dag har alla jägare GPS sändare på sina hundar som ska jaga mer självständigt. Det gör att man lätt kan följa hundens rörelse, både under själva jakten och hur de rör sig efteråt när jakten är avslutad. Det gör jakten mer spännande och det känns alltid tryggt att veta var hunden befinner sig. På mina taxar ser man tydligt att de i unga år väljer att följa drevlöpan tillbaka till området där den släpptes när jakten avbryts. Även om hunden vid återgången ibland genar mellan drevlöporna kan det bli rätt tidsödande att ta sig tillbaka. Med tilltagande erfarenhet slutar de med att följa sina egna spår tillbaka och börjar orientera sig direkt mot föraren, ungefär som om de hade en inbyggd kompass. När unghunden så av egen kraft lyckats återknyta kontakten med föraren brukar återgångarna vara relativt befästa. Problemet är om unghunden inte lyckas leta sig tillbaka eller om föraren letar reda på den, oftast med hjälp av bilen och informationen från GPS pejlen. Och det är lite av en dödssynd om man jagar in en unghund. Bara efter en eller ett par sådana händelser har hunden lärt sig att den blir uppluckad. Så när hunden bryter jakten letar den upp närmaste bilväg som den följer i en slumpmässig riktning och förväntar sig att föraren ska komma och hämta den. En hund som lagt sig till med detta beteende är det ofta svårt att lära om, det vill säga att av egen kraft leta reda på föraren.

Risken för att hunden inte ska lyckas söka sig tillbaka är naturligtvis större om unghunden förflyttat sig en lång sträcka innan den bryter jakten de första tillfällena. Jag ser därför hellre att unghundar inte är fullt så vidlyftiga i början och att de bryter jakten innan återgången försvåras av att de befinner sig långt bort. När de sedan med tilltagande ålder blivit alltmer uthålliga har de hunnit utveckla färdigheten att leta sig tillbaka.

För hundar som inte ska jaga självständigt eller bruks och familjehundar är situationen annorlunda eftersom de ofta inte lärt sig orientera sig på främmande marker. I

omgivningarna runt hemmet går det ofta bra, där känner hunden terrängen och kan orientera sig. Problemen brukar uppstå om hunden förlorar sig på främmande ort.

De flesta hundar som springer bort brukar återfinnas samma dag som de försvann. Om de blir borta en längre tid uppstår ett nytt problem, hunden blir förvildad. Redan efter något dygn kan detta ske, hunden blir skygg, ofta även gentemot ägaren, vilket gör att den inte låter sig kallas in utan att den till och med undviker ägaren, trots att denne befinner sig inom hörhåll.

Flockkänslan

Det som driver en hund att söka sig tillbaka, oberoende anledning till att den avvek, är flockkänslan. Hunden vill återknyta kontakten med sin flock. Men om hunden försvinner tillsammans med en av familjens övriga hundar förvinner detta incitament. Att återfinna två eller flera hundar som rymt är därför en betydligt mer grannliga uppgift än att finna en ensam hund som kommit bort.

Kan man förekomma problemen

Frågan är om man som hundägare kan göra något för att minimera risken för att hunden springer bort. Ja visst går det. Den som genom en bra lydnadsträning får en bra kontakt med unghunden får en hund som är mer motiverad att hålla kontakt. En lydlig hund får mer friheter, den får ofta vara lös och lär sig gradvis att orientera sig i terrängen och att hålla reda på förarens position, både genom att utnyttja sin inbyggda kompass och genom att bakspåra sig själv. En olydig hund som nästan alltid är kopplad utvecklar sällan dessa förmågor.

Förmågan att orientera sig i terrängen och att leta reda på föraren kan tränas tidigt, ungefär som en enklare form av rapportträning. Två familjemedlemmar tar med valpen ut i skogen. Den ene står med hunden kopplad medan den andre rör sig i medvind, bort i terrängen för att gömma sig ett femtiotal meter bort. Föraren släpper sedan valpen som får spåra sig fram till personen som gömt sig. Övningen kan sedan utvecklas i form av hunden får spåra allt längre och efter att spåret fått ligga till sig en stund och i form av att hunden tränas till att springa fram och åter mellan de två familjemedlemmarna som hela tiden förflyttar sig i terrängen. Du som läst avsnittet om motivation kan fundera över

hur hunden bör belönas när den återknyter kontakten med någon av förarna vid den här typen av övningar.